Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME)

FME - Krav og retningslinjer

1 Formålet med dokumentet

1.1 Dette dokumentet angir de krav og retningslinjer som ligger til grunn for ordningen ”Forskningssentre for miljøvennlig energi”, i det etterfølgende også omtalt som ”FME”, ”FME-ordningen”, ”senter”, ”sentre” eller ”sentrene”.

1.2 Dokumentet danner utgangspunkt for kontrakten som vil bli inngått mellom Norges forskningsråd og den enkelte vertsinstitusjon for sentrene, jf. definisjon i punkt 2.3, dersom søknaden om å få bevilgninger og status som FME innvilges.

1.3 Norges forskningsråd vil ved vurderingen av søknader om å få bevilgninger og status som FME, og ved inngåelse av kontrakt om etablering av sentre, legge vekt på om de krav og retningslinjer som er omtalt i dette dokument er ivaretatt.

2 Generelt om FME-ordningen

2.1 Ordningen ”Forskningssentre for miljøvennlig energi” (FME) er en nasjonal ordning som ivaretas av Norges forskningsråd. Norges forskningsråd står for den grunnleggende finansieringen av ordningen. FME er basert på erfaringene fra og benytter kontraktsrammeverket for Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og Sentre for fremragende forskning (SFF), men har en definert tematisk innretning mot definerte områder inne miljøvennlig energi, -transport og CO2-fangst. Denne innebærer at et FME må være rettet mot ett av følgende områder:

- energieffektivisering
- klimavennlig kraft (inkludert biokraft)
- CO2-nøytral oppvarming (inkludert biovarme)
- et energisystem for fremtiden
- rammer og samfunnsanalyse
- CO2-fangst og lagring
- miljøvennlig transport

Området kan dekkes helt eller delvis av senterets virksomhet

2.2 Et overordnet mål for Forskningssentre for miljøvennlig energi er å styrke forskningskompetansen og brukernes innovasjonsevne innen aktuelt temaområde gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom brukere og forskningsmiljøer.

FME-ordningen skal stimulere bedrifter og offentlige organer til innovasjon gjennom økt satsing på langsiktig forskning, gjøre det attraktivt for bedrifter som arbeider internasjonalt å etablere FoU-virksomhet i Norge og skape aktivt samarbeid mellom innovative brukere og fremstående forskningsmiljøer. Den skal fremme utvikling av næringsrettede forskningsmiljøer som ligger i den internasjonale forskningsfronten og som inngår i sterke inter-

som inngår i sterke internasjonale nettverk og stimulere til forskerutdanning på områder som er viktig for brukerne og til forskningsbasert kunnskaps- og teknologioverføring. Kriteriene for utvelgelse av sentrene er tematisk relevans, potensial for innovasjon og verdiskapning og vitenskapelig kvalitet.

2.3 Et FME er et tidsbegrenset forskningssenter knyttet til en forskningsinstitusjon som står ansvarlig for virksomheten, i det etterfølgende betegnet som ”vertsinstitusjonen”. Vertsinstitusjoner for et FME kan være universiteter, høgskoler og forskningsinstitutter som har forutsetninger for å realisere FME-ordningen. Dersom et forskningsinstitutt er vertsinstitusjon, er det et krav at forskerutdanning blir tilfredsstillende ivaretatt gjennom samarbeid med et universitet eller en høgskole som har rett til å gi doktorutdanning på feltet. Et FME skal bidra til utvikling av vertsinstitusjonens faglige profil. Vertsinstitusjonen skal stå som søker om bevilgninger og status som FME, være prosjektansvarlig i den kontrakten som eventuelt inngås med Norges forskningsråd om senteret, jf. punkt 1.2, og ha det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering, drift og avvikling av senteret. Avtalen gir vertsinstitusjonen rett til å betegne senteret som et ”FME” og benytte Forskningsrådets FME-logo.

2.4 FME-ordningen forutsetter at bedrifter og næringslivsforetak deltar i sentrenes virksomhet på områder der kommersialisering er mulig og ønskelig og offentlige institusjoner og foretak der dette ikke er tilfellet. Slike partnere betegnes som ”brukerpartnere”. Bedriftpartnere betegnes også som ”bedriftspartnere” Sentrenes forskningsresultater og kompetanse skal skape grunnlag for innovasjon og verdiskaping hos brukerpartnerne. Brukerpartnerne skal delta i sentrenes styring, finansiering og forskning, og må ha en betydelig, egen innovasjonsvirksomhet og evne til å utnytte avansert forskning i utviklingen av sin virksomhet. Det er normalt et krav at hvert senter ikke bare har én, men flere brukerpartnere som støtter opp om og deltar i senterets virksomhet.

2.5 Foruten brukerpartnerne, som inngår som obligatoriske deltakere i innovasjonsrettede FMEer, kan et senter samarbeide med en eller flere forskningsinstitusjoner, organisasjoner eller foretak om etablering, drift og finansiering av senteret. Slike deltakere betegnes som ”forskningspartnere”. I tillegg vil senteret kunne ha underleverandører som leverer tjenester til senteret. Den kjensgjerning at en vertsinstitusjonen samarbeider med andre aktører om etablering og drift av et senter, endrer ikke den realitet at det er vertsinstitusjonen som skal stå som søker overfor Norges forskningsråd om å få bevilgninger og status som FME, være Norges forskningsråds part i den kontrakten som eventuelt inngås og ha det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering, drift og avvikling av senteret, jf. punkt 2.3.

3 FME -konsortium

3.1 En sammenslutning som består av en vertsinstitusjon for et FME, eventuelle brukerpartnere og forskningspartnere, jf. punkt 2.4 og 2.5, betegnes som et ”FME-konsortium”, og deltakerne betegnes som ”konsortiedeltakere”. Konsortiedeltakerne skal bidra med egne FoU- og/eller finansielle ressurser i samsvar med finansieringsplanen for senteret, jf. punkt 11.1, med sikte på å oppnå de resultater som fremgår av prosjektbeskrivelsen, jf. punkt 4. For å sikre nødvendig fleksibilitet, åpner FME-ordningen for at et FME-konsortium etter nærmere bestemte regler, jf. punkt 3.2 og 11.5, kan endres over tid med hensyn til deltakere i konsortiet.

3.2 Vertsinstitusjonen skal sørge for at det blir inngått en konsortieavtale mellom deltakerne i FME-konsortiet. Konsortieavtalen skal regulere organiseringen og gjennomføringen av samarbeidet i konsortiet, samt rettigheter og plikter mellom konsortiedeltakerne. Avtalen skal bl.a. ha bestemmelser som fastslår deltakernes plikt til å bidra med ressurser i henhold til senterets finansieringsplan, jf. punkt 11.2, regler om adgangen til å slutte seg til og tre ut av FME-konsortiet, jf. punkt 11.5, regler om arbeidsgiveransvar, jf. punkt 9.1, og bestemmelser om eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering, offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet, jf. punkt 13. Det vises til veiledende mal for konsortieavtale for et FME.

3.3 Vertsinstitusjonen er ansvarlig for at konsortieavtalen samsvarer med prinsippene i dette dokument og Forskningsrådets generelle kontraktsvilkår, og plikter å innta en bestemmelse i avtalen som fastsetter dette. Norges forskningsråds kjennskap til avtalen innebærer ingen godkjenning av eventuelle avvik fra prinsippene i dette dokument, eller fra Forskningsrådets generelle kontraktsvilkår. Avtalen oversendes Norges forskningsråd til orientering og vedlegges den kontrakten som eventuelt inngås mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen om etablering og drift av senteret, jf. punkt 1.2.

4 Prosjektbeskrivelse mv.

Formålet med opprettelsen av senteret er å gjennomføre den virksomhet som fremgår av prosjektbeskrivelsen i henhold til kontrakten mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen, jf. punkt 1.2. Prosjektbeskrivelsen er styrende for virksomheten i senteret og skal gi hovedmål, delmål og fremdriftsplan for forskningen slik dette er beskrevet i FME-søknaden, og skal dekke hele den første 5-årsperioden og den mulige etterfølgende 3-årsperioden for senteret, jf. punkt 14.1. Det skal videre foreligge en plan som sikrer aktiv deltakelse i forskningsaktivitetene slik at kompetansen og resultatene som oppnås gjennom prosjektvirksomheten blir overført til og utnyttet av konsortiedeltakerne på en mest mulig effektiv måte. Endelig skal det foreligge en formidlingsplan som beskriver formidlingstiltakene for senteret i overensstemmelse med punkt 8.1 i Norges forskningsråds generelle kontraktsvilkår. Prosjektbeskrivelsen og formidlingsplanen skal følge som del av kontrakten som eventuelt inngås mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen om etablering, drift og avvikling av senteret, jf. punkt 1.2.

5 Utlysning og søknad

Norges forskningsråd vil gi nærmere retningslinjer for utlysning, søknadsbehandling og kriterier for søknadsvurderingen. Søknadene fremmes av vertsinstitusjonen for det enkelte senter. Hovedstyret i Norges forskningsråd foretar den endelige utvelgelse sentrene etter innstilling fra Divisjonsstyret Satsinger.

6 Organisering

6.1 Senteret skal inngå som en del av vertsinstitusjonens organisasjon og ledes av et eget styre.

styre. Senteret må være organisert slik at det kan realisere målene i prosjektbeskrivelsen på en effektiv måte, ha en organisasjons- og styringsform som gir god tilpasning til vertsinstitusjonens organisasjon og etablere rutiner som sikrer et godt samspill med eventuelle brukerpartnerne og andre samarbeidspartnere i FME-konsortiet, jf. punkt 3.1.

6.2 Senteret må være sikret at dets interesser i forhold til vertsinstitusjonen og de øvrige konsortiedeltakerne blir tilfredsstillende ivaretatt, bl.a. ved at senteret gis en sterk ledelse, som innenfor rammen av prosjektbeskrivelsen, finansierings- og kostnadsplanen og stillingsrammene for senteret har stor faglig og administrativ selvstendighet. Senteret skal ha et godt administrativt støtteapparat.

6.3 Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom senteret gis bevilgninger og status som FME.

7 Lokalisering

7.1 Hovedregelen er at senteret skal bestå av samlokaliserte forskergrupper. Med samlokalisering forstås et samarbeid mellom forskergrupper eller enkeltforskere som arbeider i samme bygningskompleks.

7.2 FME -ordningen åpner også for at det kan etableres ”virtuelle” sentre. Et virtuelt senter bygger på et samarbeid mellom grupper som ikke er samlokaliserte, og som befinner seg i større eller mindre fysisk avstand fra hverandre, men som har effektive opplegg for kommunikasjon og for utveksling av personell mellom de ulike deler av det virtuelle senteret. Det er et krav at de virtuelle sentre skal underlegges én felles ledelse og én forskningsplan i samsvar med prosjektbeskrivelsen.

7.3 Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom senteret gis bevilgninger og status som FME.

8 Styre og ledelse

8.1 Senterets styre skal bestå av representanter for deltakerne i FME-konsortiet, dvs. vertsinstitusjonen, brukerpartnerne og eventuelle andre samarbeidspartnere, jf. punkt 3.1. For å sikre at senteret opprettholder en sterk og vedvarende brukerfokus, skal representantene for senterets brukerpartnere ha flertall i styret.

8.2 Styrets fremste oppgave er å bidra til at de intensjoner og planer som ligger til grunn for kontrakten om opprettelsen av senteret blir innfridd, jf. punkt 1.2, og særlig at den virksomhet som fremgår av prosjektbeskrivelsen blir realisert innenfor vedtatte budsjett- og tidsrammer. Styret skal sikre at samspillet mellom senter, vertsinstitusjon og samarbeidspartnere i FME-konsortiet fungerer på en god måte, jf. punkt 6.1, og spesielt

elt bidra til at vertsinstitusjonen gjennom sin representasjon i senterets styre og gjennom senterets ledelse kan påvirke forhold som har betydning for samvirket mellom senteret og vertsinstitusjonen.

8.3 Senteret ledes av en senterleder alene, eller av en senterleder støttet av en ledergruppe. Senterlederen fungerer som prosjektleder i henhold til kontrakten mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen, jf. punkt 1.2. Senterlederen må ha bakgrunn fra forskning og vist evne til forskningsledelse og teambygging. Lederen skal ha stor selvstendighet i faglig sammenheng og i spørsmål som gjelder rekruttering av personale til senteret. Senterlederen og medlemmene av en eventuell ledergruppe utpekes av vertsinstitusjonen i samråd med de øvrige deltakere i FME-konsortiet.

8.4 Det skal foreligge klare retningslinjer for senterets virksomhet når det gjelder ansvar og myndighet, herunder hvilke fullmakter styret er gitt, hvilke regler som gjelder for styrerepresentasjon og en beskrivelse av senterleders fullmakter. Styrets mandat må blant annet sikre at styret ikke treffer vedtak som griper inn i vertsinstitusjonens ansvarsområde.

8.5. Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom senteret gis bevilgninger og status som FME.

9 Bemanning og personalansvar

9.1 Senteret skal bygges opp rundt forskere som allerede har vist at de har potensial for å hevde seg på et høyt faglig nivå. Det bør åpnes adgang for delansettelser i senteret, og for at senterets personale kan ivareta deler av sine tidligere oppgaver i de samarbeidende institusjoner og foretak, slik som undervisning, oppdragsforskning og annen ordinær virksomhet. Vertsinstitusjonen og de øvrige deltakere i FME-konsortiet fastsetter selv hvorledes arbeidsgiveransvaret for personalet i sentret skal ivaretas, jf. punkt 3.2.

9.2 Senteret skal som en viktig del av sin virksomhet stå for forskerutdanning på sitt område, og bidra til at næringslivet og offentlig sektor får tilgang til høyt kvalifiserte forskere på områder som er viktige for fornyelse og verdiskaping. Rekrutteringen omfatter både master- og doktorgradsstuderende samt postdoktorer. Dersom vertsinstitusjonen ikke selv kan tildele master- og doktorgrader, kreves det samarbeidsavtale med institusjoner som kan tildele slike grader.

9.3 Senteret skal ved rekruttering av personell ivareta likestillingsperspektivet og arbeide aktivt for å tiltrekke seg fremragende nasjonale og utenlandske forskere. Senteret skal spesielt legge til rette for utveksling av personale mellom deltakerne i konsortiet og internasjonale samarbeidspartnere.

9.4 Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom sentret gis bevilgninger og status som FME.

10 Nærmere om ansvarsdelingen mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen

10.1 Norges forskningsråd skal stå for den grunnleggende finansieringen av FME-ordningen, forestå utvelgelse av sentrene, opprette enhetlige kontrakter for sentrene, stå for løpende oppfølging av sentrene i henhold til Forskningsrådets praksis, foreta evaluering og stå for beslutning om forlengelse av avtaleperioden og avvikling av sentrene.

10.2 Vertsinstitusjonen er kontraktspart i forhold til Norges forskningsråd og har det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering og drift av senteret, samt ansvar for avvikling av senteret i samsvar med avtalen mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen, jf. punkt 1.2 og 2.3. Vertsinstitusjonen vil i de fleste tilfeller være største leverandør av den faglige staben i sentrene og forutsettes bistå med administrativ støtte, tilrettelegging av lokaler og annen infrastruktur for senteret.

11 Finansiering

11.1 Vertsinstitusjonen skal i søknaden om å få bevilgninger og status som FME i tillegg til en prosjektbeskrivelse, jf. punkt 4, fremlegge en finansierings- og kostnadsplan for senterets første 5-årsperiode og den mulig etterfølgende 3-årsperiode, jf. punkt 14.1. Dersom søknaden innvilges, skal disse planene danne grunnlag for den kontrakten som inngås mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen om etablering, drift og avvikling av senteret, jf. punkt 1.2, og inngå som en del av denne kontrakten.

11.2 Finansieringsplanen skal bygge på prinsippet om at det er Norges forskningsråd sammen med et FME-konsortium, bestående av en vertsinstitusjon, brukerpartnere og andre samarbeidspartnere, som i fellesskap bidrar med de ressurser som kreves for å ivareta virksomheten ved senteret, jf. punkt 3.1. Brukerpartnernes vilje til finansiering og engasjement vil være en viktig indikator på at senteret utfører forskning som er relevant for næringslivet. For FME-konsortier forutsetter Forskningsrådet at det i søknaden om å få bevilgning og status som FME vedlegges intensjonserklæringer fra de kommende konsortiedeltakere. For bedriftspartnere må intensjonserklæringen omfatte deltagelse i finansieringen av senteret i den første femårsperioden.

11.3 Forskningsrådets bevilgning til senteret kan maksimalt utgjøre 50 prosent av senterets samlede budsjett. Bedriftspartnerne skal normalt bidra med minst 50 prosent av Forskningsrådets bevilgning til senteret. Der spesielle forhold tilsier det kan Forskningsrådet redusere kravet til finansielt bidrag fra vertsinstitusjon og partnerne; som i tilfeller der kompetansen som bygges opp i senteret hovedsaklig er rettet mot statlige organer. Det må da i konsortieavtalen nedfelles at eierrettigheter til resultater fra forskningen som forskningsinstitusjonene utfører ligger hos disse, og at resultatene skal publiseres Konsortiedeltakernes bidrag kan gis som kontantbidrag, personell som styres av senteret eller nødvendig infrastruktur. I vertsinstitusjonens bidrag til budsjett kan tas med lønnsutgifter og sosiale kostnader for den tid ansatte deltar i senterets aktiviteter, indirekte kostnader til energi, drift av lokaler og utstyr og lignende. Utstyrsanskaffelser spesielt for å kunne gjennomføre forskningen innen senteret kan også tas med. Forskningsrådet vil godta at forskningsmidler som bidrar til å

ningsrådet vil godta at forskningsmidler som bidrar til å fremme virksomheten i senteret, eksempelvis EU-midler, prosjekt- eller strategiske bevilgninger fra Forskningsrådet eller andre kilder, medregnes i den andel som konsortiedeltakerne skal dekke. Det forutsettes at virksomheten inngår som en del av prosjektbeskrivelsen for senteret, jf. punkt 4, og at eventuelle bedriftspartnerne utenom disse midlene bidrar med minst 25 % av senterets finansiering.

11.4 Norges forskningsråd vil ved undertegning av kontrakten med vertsinstitusjonen spesifisere sin bevilgning til sentret for det første driftsåret samt tidspunktet for når utbetaling finner sted. Norges forskningsråd vil samtidig gi et tilsagn for hvert år i den første 5-års perioden, jf. punkt 14.1. Forskningsrådet forutsetter at den samlede budsjettrammen for den første femårsperioden fordeles over de enkelte år slik at senterets virksomhet kan gis en ønsket profil i samsvar med de faglige planer i prosjektbeskrivelsen. Forskningsrådet forbeholder seg retten til å foreta korreksjoner i de årlige tilsagn basert på senterets fremdriftsrapport, jf. punkt 12.3, og eventuelle justeringer i senterets finansieringsplan og prosjektbeskrivelse som følge av kursendringer i forskningen eller endret finansieringsgrunnlag. Tilsagn for den mulige siste 3-års perioden gis etter eventuelt vedtak om forlengelse av senterets funksjonsperiode, jf. punkt 14.1. Bevilgningen fra Norges forskningsråd kan overføres fra et år til det neste.

11.5 FME-ordningen åpner adgang for at et FME-konsortium, etter nærmere bestemte regler fastsatt i konsortieavtalen, kan endres over tid både med hensyn på sammensetning og antall deltakere, jf. punkt 3.1. Fratreden fra konsortiet forutsettes å skje etter en oppsigelsestid på minst 6 måneder. Hvis konsortiedeltakere trer ut av konsortiet med den følge at finansiering og nødvendig kompetanse bortfaller, må senterets styre søke å sikre tilførsel av de nødvendige ressurser som kreves for at virksomheten skal innfri målene i prosjektbeskrivelsen.

Dersom det etter fratreden av bedriftspartnere ikke er mulig å innfri kravet om at minimum 25 % av senterets årlige budsjett skal komme fra slike aktører, jf. punkt 11.3, eller dersom senteret ikke kan oppfylle kravet om at 50 % av bevilgningen skal komme fra andre enn Forskningsrådet, kan Forskningsrådet redusere sin bevilgning. Dersom endringene i konsortiet innebærer at viktige forutsetninger som lå til grunn for opprettelsen av senteret er falt bort, eller er blir endret i vesentlig grad, kan Forskningsrådet heve avtalen med vertsinstitusjonen, jf. punkt 14.3.

12 Faglig og administrativ oppfølging

12.1 Vertsinstitusjonen skal innen 1. desember hvert år sende Norges forskningsråd nærmere spesifiserte opplysninger om faglige, økonomiske og administrative forhold som grunnlag for Forskningsrådets årsrapport til departementene for året.

12.2 Vertsinstitusjonen plikter videre innen 1. april hvert år å sende Norges forskningsråd en årsmelding for det foregående år.

12.3 Vertsinstitusjonen skal innen 1. juni og 1. desember hvert år sende en fremdriftsrapport i samsvar med Norges forskningsråds system for E-rapporting.

12.4 Norges forskningsråd skal i samråd med vertsinstitusjonen med hensiktsmessige mellomrom arrangere en ”site visit” ved senteret, hvor det basert på den årlige fremdriftsrapport foretas en gjennomgang av den faglige utvikling i det foregående år og planene fremover. Representanter for FME-konsortiet, senterets styre, senterledelsen og Norges forskningsråd plikter å være til stede. Norges forskningsråd kan videre invitere nasjonale eller utenlandske fageksperter til å delta på møtet og kommentere utviklingen og planene.

12.5 Det skal om lag 4 år etter oppstart av sentrene i regi av Norges forskningsråd skje en midtveisevaluering av hvert senter. Evalueringen vil bli foretatt etter et felles opplegg for sentrene og forankres i styresystemet i Norges forskningsråd. De momenter som særlig vil bli vektlagt ved evalueringen fremgår av listen over suksesskriterier som anses som sentrale når det gjelder FME-ordningen, og som er vedlagt dette dokument. Evalueringen skal bedømme de vitenskapelige resultater senteret har oppnådd i forhold til den opprinnelige prosjektbeskrivelsen. For innovasjonsrettede sentre skal det vurderes om forskningsresultatene og kompetansen har bidradd til å underbygge visjonen om at senterets virksomhet vil føre til innovasjon, verdiskaping og økt satsing på langsiktig forskning i de deltakende bedrifter og foretak. Evalueringen skal videre gi en vurdering av planene for senterets virksomhet i den mulige siste 3-årsperioden. I tillegg til denne evalueringen, skal Norges forskningsråd foreta en bedømmelse av de administrative forhold ved hvert senter.

12.6 Evalueringen danner utgangspunkt for en beslutning om videreføring av det enkelte senter i en samlet 8-årsperiode etter oppstart, eller avvikling 5 år etter oppstart, jf. punkt 14.1. Hovedstyret i Norges forskningsråd, eller den Hovedstyret bemyndiger, fatter vedtak i saken basert på tilråding fra Divisjonsstyret for innovasjon, eller den divisjonsstyret bemyndiger.

13 Eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering, offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet

Norges forskningsråds generelle kontraktsvilkår om eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering og offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet gjelder. FME-avtalen skal bl.a. ha nærmere bestemmelser som regulerer disse forhold i samsvar med de generelle kontraktsvilkår."

Mal for konsortieavtaler gir anbefalinger som kan legges til grunn for regulering av eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering og offentliggjøring av prosjektresultater**.**

14 Sentrenes funksjonstid - avvikling

14.1 Finansieringen fra Norges forskningsråd til det enkelte senter løper i en periode på inntil 8 år etter oppstart. Det vil i regi av Norges forskningsråd skje en evaluering av senteret om lag 3 1/2 år etter oppstart, jf. punkt 12.5. Dersom evalueringen faller negativt ut, skal senteret avvikles 5 år etter oppstart. Ved positiv evaluering får senteret forlenget sin funksjonstid

lenget sin funksjonstid til 8 år. Fra avviklingstidspunktet etter 5 eller 8 år opphører finansieringen fra Norges forskningsråd og senteret er ikke lenger en del av ordningen ”Forskningssentre for miljøvennlig energi” (FME).

14.2 Norges forskningsråd vil fastsette kriterier for den evaluering og de beslutninger som skal legges til grunn for en eventuell avvikling eller videreføring av sentrene etter 5 år, jf. punkt 12.5. De personalmessige forhold må spesielt ivaretas ved avvikling av senteret. Ved avviklingen må vertsinstitusjonen særlig påse at master- og doktorgradsstuderende gis anledning til å gjennomføre og avslutte sitt studium etter planen.

14.3 Dersom det av forskningsmessige, finansielle, markedsmessige eller andre grunner oppstår en situasjon som i vesentlig grad endrer de forutsetninger som lå til grunn for opprettelsen av senteret, eller som innebærer at senteret på vesentlige punkter ikke lenger kan drives ut fra prinsippene som er beskrevet i dette dokument, kan Norges forskningsråd heve kontrakten med vertinstitusjonen i samsvar med bestemmelsene i Forskningsrådets generelle kontraktsvilkår, og herunder frata senteret dets bevilgninger og status som FME.

Vedlegg: Suksesskriterier for FME

Utover å oppfylle de formelle krav som stilles, kjennetegnes et fremgangsrikt forskningssenter for miljøvennlig energi ved følgende egenskaper:

Forskningen
- Senteret driver langsiktig, temarelevant forskning på høyt internasjonalt nivå innen det område som er trukket opp i prosjektbeskrivelsen og viser dette gjennom doktorgrader, vitenskapelig publikasjoner, fremlegg på anerkjente internasjonale konferanser og andre former for vitenskapelig meritering
- Senteret har en klar forskningsprofil og har lykkes med å markere seg internasjonalt (f. eks gjennom at forskere har mottatt priser eller invitert som keynote speakers på internasjonale konferanser)
- Forskere fra både vertsinstitusjon og partnere deltar aktivt i senterets forskning
- Senterets brukerpartnere har økt sitt forskningsengasjement både gjennom deltagelse i senterets virksomhet og egen FoU-virksomhet innenfor tema som har relasjon til senteret

Innovasjon og verdiskaping
- Senterets forskning har skapt eller forventes å skape muligheter for innovasjon og økt konkurransekraft hos brukerpartnere og forventninger om samfunnsmessige ringvirkninger utover de partnere som direkte deltar i senterets virksomhet
- Senteret har gjensidig mobilitet av personell mellom senteret og brukerpartnerne. Forskere fra partnere arbeider i senteret og stipendiater og forskere fra vertsinstitusjonen arbeider i perioder hos brukerpartnerne
- Senteret har gjennomført tiltak for å sikre at kompetansen og resultatene som oppnås gjennom forskningen blir overført til og nyttiggjort av samarbeidspartnerne på en effektiv måte

- Det er lagt til rette for at resultater som faller utenfor brukerpartneres kjerneområde kan kommersialiseres på annen måte f. eks gjennom forskningsbaserte nyetableringer

Internasjonaliseringen
- Senterets hevder seg i internasjonalt forskningssamarbeid, for eksempel som aktør innen EUs rammeprogram.
- Senteret har aktivt samarbeid med internasjonale forskningsmiljøer og har også på andre måter bidradd til internasjonalisering av norsk forskning og næringsliv
- Senteret tiltrekker seg fremragende utenlandske forskere, både stipendiater og seniorpersonell som gjesteforskere.

Forskerutdanning og rekruttering
- Senteret ivaretar forskerutdanning på en effektiv måte, og bidrar til å utdanne høyt kvalifisert personell på senterets arbeidsområder.
- Senteret har et inngrep med utdanning, særlig på masternivå, og bidrar til å styrke rekrutteringen til senterets fagområder med særlig vekt på økt rekruttering av kvinner til forskning.

Partnere og finansiering
- Senteret har en langsiktig finansiering fra vertsinstitusjonen og partnerne og eventuelle bedriftpartnere har økt sin finansiering utover det minimum det er stilt krav om

- Det arbeides aktivt for å trekke inn nye partnere og næringsrettede sentre har partnere som også omfatter små og mellomstore bedrifter med høy teknologi- og innovasjonsprofil
- Senteret har lykkes med å skaffe annen ekstern finansiering

Organiseringen
- Senteret har synlighet og identitet og har lykkes med et godt samarbeid med partnerne
- Senteret er organisert på en måte som gir god tilpasning til vertsinstitusjonens organisasjon.

- Senteret har et styre og en ledelse som bidrar til at de intensjoner og den plan som ligger til grunn for opprettelsen av senteret blir fulgt opp.
- Senteret har en samlet ledelse med stor faglig og administrativ selvstendighet.